

BEMUTATJUK...

A

"Die Beobachtungsgruppe für Pulsationsveränderliche (BPV)"

a svájci változócsillagészlelők szervezetét

Pulzáló változócsillagok észlelőcsoportja. Ez a szervezet 1980 márciusában alakult, és mindezidáig csak 10 tagja van, akikből mindössze három aktív megfigyelő. Az észlelési program főként RR Lyrae és cefeida változócsillagokból áll, de foglalkozunk az összes többi pulzáló változócsillaggal is. Minden észlelő összeállíthatja saját egyéni programját, vagy olyan csillagokat észlelhet, melyeket a csoport tagjai az észlelésre különösen érdemesnek tartanak. A legfontosabbnak a maximumészleléseket tartjuk, ezzel ellenőrizve a fényváltozás elemeit, de vannak olyan programcsillagok is, melyekről folyamatos fénygörbét készítünk, főleg abban az esetben, amikor mellékmaximumok is észlelhetők. Főleg vizuális becsléseket végzünk, de e cikk szerzője már nem egyszer publikált fotoelektromos és fotográfikus mérési eredményeket is.

Az észlelések kéthavonta a BPV Bulletinben jelennek meg, melyet az észlelőcsoport tagjainak éppúgy, mint a Moszkvai Sternberg Intézetnek, a lengyel Jaglienskiego Obszervatóriumnak, Mr. Baldwinak az AAVSO-nak és a Fairborn Obszervatóriumnak (USA) megküldünk.

Az észlelőcsoport célja, hogy segítse a hivatásos csillagászokat annak az úrnek betöltésében, mely a hosszú észlelési idejű pulzáló változócsillagoknál adódik.

A szerző reméli, hogy az olvasó érdeklődik a pulzáló változócsillagok megfigyelésének komoly munkája iránt, és segíti szervezetünket célunk elérésében. Az észlelési móddal kapcsolatos bármilyen útmutatás az olvasó rendelkezésére áll.

Alfred Gautschy

Lenz 593

CH-5728 Gontenswil

Switzerland

Néhány gondolat svájci társszervezetünk munkájához...

Szeretnék néhány gondolatot fűzni a svájci BPV munkájához, melyek Alfred Gautschyval történt levelezésünk közben merültek fel. E szervezet egy igen megtisztelő kéréssel fordult a PVH-hoz. Láthatjuk, hogy egy olyan szervezetről van szó, mely a közelmúltban alakult, és melynek további hosszútávú léte igen kétséges. Mindössze 10 észlelő tagja a csoportnak, és ezekből is csak három (!) az aktív észlelő, így valóban fennáll a megszűnés veszélye. Segítséget kérnek tőlünk e veszély elhárítására.

Úgy vélem, hogy a Pleione Változócsillag-észlelő Hálózat tagjai között (nemcsak a személyes találkozások alapján) olyan közösségi szellem alakult ki, hogy képesek vagyunk külföldi társszervezetünknek segítséget nyújtani.

Miből is állhat ez? Mindenekelőtt rendszeres adatszolgáltatásból. Olvashattuk, hogy a szervezet főleg RR Lyrae és ceфеida változókkal foglalkozik. Mivel a PVH észlelési programjából már hiányoznak ezek a csillagok, az adatszolgáltatás a többi pulzáló változócsillag-típus területére hárul, vagyis a mira, a félszabályos, a szabálytalan és az RV Tauri változókra.

Ebben a munkában természetesen az vesz részt, akinek kedve van hozzá. Mivel azonban igen sokan küldik egyénileg adataikat egyéb külföldi szervezeteknek (AFOEV, AGBK, NVAVSO), nem hinném, hogy probléma lenne még egy helyre továbbítani ezeket. Észleléseinkért cserébe természetesen megkapjuk a BPV Bulletin példányait. Alfred kérésére rendszeresen megküldjük a PVH különböző kiadványait, pl. a PVH-atlasz megjelenő részeit. Mindemellett az aktívabb svájci észlelők részt vesznek a PVH programjában.

Végezetül azt kérném, hogy akik részt kívánnak venni ebben a munkában, ezt jelezzék Alfred Gautschy címén.

Úgy vélem, hogy a különböző európai országok változóészlelő amatőrjei közötti szoros kapcsolat és együttműködés kialakítása is közelebb vezet ahhoz a célhoz - melyet a PVH is nagyban támogat - , mely az európai változóészlelő szervezetet, az EFVSO-t kívánja életrekelteni.

Szőke Balázs

VÁLTOZÓS ÚJDONSÁGOK

Szupernóva az NGC 6946-ban

Paul Wild 1980 október 28-án fedezett fel egy 13.0 (v) mg-
ós csillagot az NGC 6946 magjától 280"-re keletre és 166"-re
délre. A galaxis a Cepheus-Cygnus csillagkép határán fekszik,
a $20^{\text{h}}34^{\text{m}}.4 + 59^{\circ}56'$ (1950.0) pozíciójánál. Egy Sc típusú spirá-
lis, 11.1 mg fényességgel. Előzőleg már négy szupernóvát fe-
deztek fel benne: az 1917a, az 1939c, az 1948b és az 1968d
jelzésűeket.

Kriss és Berg (McCrant-Hill Observatory) spektrofotometriai
mérései szerint a szupernóva kék folytonos alapot mutat gyen-
ge H-alfa emisszióval. Úgy tűnik, hogy egy II. típusú szuper-
nóva. Maximális fényessége 11 mg körüli volt.

R. Barbon (Asiago Astrophysical Observatory) megerősítette
az U-B index alapján, hogy a csillag valóban nagyon kék színű.
Abecht fényességét 17.6 magnitúdónak becsülte.

Marano (Institute of Radio Astronomy, Bologna) spektrosz-
kópikus jellemvonásokból mérni tudta a csillagból kidobott
anyag tárgulási sebességét: 4.400 km/s, a mérési határok -5.800
és +3.000 Km/s voltak.

Irodalom: (BAA.VSS Circular No.45)
(The Astronomer No.200)

- mez -

Nóva a Cygnusban

Egy hónappal a Nova Sagittarii felfedezése után Honda egy
újabb nóvát fedezett fel november 29-én a Cygnusban. Az objek-
tum vizuálisan 10.0 mg volt és lassan fényesedett. December
közepén 9 mg fölé emelkedett.

Pozíciója: $21^{\text{h}}40^{\text{m}}.7 + 31^{\circ}15'$ (1950.0)

(BAA.VSS Circular No.45)

- mez -

AAVSO MEGBÍZOTTUNK JELENTI...

Az 1981/82-es AAVSO év harmadik adattovábbításában a következő észlelők adatai lettek elküldve:

Bartos Pál (Sülysáp, 6/6), Hegedűs Tibor (Szeged, 30/14), Kocsis Antal (Balatonkenese, 54/17), Mizser Attila (Zalaegerszeg, 15/10), Péli Edit (Békéscsaba, 16/4), Szőke Balázs (Pécs, 68/35), Zalezsák Tamás (Pécs, 17/9), Tepliczky István (Tata, 102/74).

Arra kérném azokat az észleelőket, akik egyénileg továbbítják észleléseiket az AAVSO-nak, hogy ezt levélben jelezzék, mert előfordult már, hogy dupla adatszolgáltatást követtünk el, melynek tisztázása elég körülményes. Mindemellett erre azért van még szükség, hogy mérlegelni tudjuk a PVH észlelőinek adattovábbítási mértékét, és éves kiértékelést készíthessünk. Várom tehát azon észlelők jelzését, akik egyénileg továbbítják adataikat.

Péli Edit
(Békéscsaba,
Micsurin u. 28/a.
5600.)

KÖZLEMÉNYEK

Csak a novemberi adatok

szerepelnek a Pleione rovat e számában. A megszokott kéthavi feldolgozástól azért tértünk el, mert a Meteor nyomdai határidejét mintegy két héttel előbbre hozták, és a decemberi adatok a feldolgozás kezdetekor még nem álltak hiánytalanul rendelkezésünkre. Ez az átállás csak e számunkra vonatkozik.

- szb - mez -

Új észlelőlapok

A TIT rotaüzeme elkészítette a PVH új észlelőlapjait. A

két új típusú észlelőlap a következő: mira és eruptiv változók, és félszabályos és szabálytalan változók. Egy észlelőlapra mintegy 160 észlelés vezethető fel, így remélhetőleg hosszabb ideig elegendő észlelőlappal fog rendelkezni a FVH.

Változott az észlelőlapok mérete is, a könnyebb kezelhetőség és kitöltés végett a nagyobb A/4-es formátumban jelentettük meg.

A kitöltés szabályai nem változtak, mindössze egy új rovat tal gyarapodott. Ez pedig az "észlelőlap száma (.....aból). Ennek kitöltése értelemszerű, tehát csak több észlelőlap felhasználása esetén fontos. Vagyis amennyiben 3 lapra fértek rá észleléseink, pl az első lapra az kerül, hogy : aza³.....ból.

Az új észlelőlap a következő címen kérhető válaszbélyeg mellékelésével: Szóke Balázs, Pécs, Surányi út 12. III/9. 7625.

- szb -

MIRA MAXIMUMOK

<u>Március:</u>	4-én	RU UMa	8.5 - 14.0 mg	P= 252.4d
	8-án	S Peg	7.4 - 13.8 mg	P= 319.2d
	11-én	S Vir	6.3 - 13.2 mg	P= 377.8d
	12-én	V Vir	8.1 - 14.6 mg	P= 249.6d
	18-án	SS Her	8.5 - 13.2 mg	P= 107.3d
	24-én	W Cnc	7.4 - 14.4 mg	P= 393.2d
<u>Április:</u>	2-án	R UMa	6.7 - 13.4 mg	P= 301.8d
	4-én	R Vir	6.2 - 12.1 mg	P= 145.5d
	8-án	V Del	8.1 - 15.5 mg	P= 533.8d
	13-án	RS UMa	8.3 - 14.8 mg	P= 259.6d
	20-án	RR And	8.4 - 15.6 mg	P= 328.2d
	24-én	V Dra	9.5 - 14.7 mg	P= 277.9d

A felsorolt fényességértékek nem az átlagfényességüket, hanem a számított értékeket jelzik!

Mivel az AAVSO Bulletin még nem érkezett meg, a maximumokat Zalezsák Tamás számította ki.

Készült a TIT Rotaüzemében
Budapest, VIII., Bródy Sándor u. 16.
Gy.sz.: 81.167 - Példányszám: 900 - 2,25 /A/5/iv
Kiadásért felelős: Radványi Gáspár

